

Értékőrzés megújuló formakincessel

Somogyi Pál belsőépítész vendégfogadó helyei

Fotó: Lakóterv-archívum

Somogyi Pál: Bajkál orosz teázó és étterem, a teázó (részlet), Budapest / Pál Somogyi: Tea-house (detail). Bajkál Russian Tea-house and Restaurant, Budapest [1974]

■ Somogyi Pál belsőépítész több évtizedes munkásságát, mely az enteriorképzés számos területét felleleli, a kezdetektől fogva jó néhány „vendéglátó-ipari” megbízatás tette változatossá, s a dolog természeténél fogva ismertté – nem csak szakmai körökben.

Nem sokkal diplomájának kézhezvétele (1970) után Budapest belvárosának kuriózumszámba menő vendéglátóhelyét formálta meg az V. kerületi Semmelweis utcában: a Bajkál orosz teázó és étterem belső terit. A hajlított, rétegelt falemez ülőbútorok, a szkáj-bevonattal hosszán tekerő bárpult, mely fölött plexilamellás fémkígyó ismételte meg a pult szerpentinjét, az op-artos rézlemez dekoráció inkább sci-fi filínget sugároztak, mint bármit, ami szovjet. A fa és samott pikkelyburkolatok és a rusztikusan szőtt textil térel-

választók se igazán azt. Talán csak a keleties ornamentikájú paravánfalon repkedő mesebeli kiskakasnak volt valami nemzeti jellege, de erre semmiféle „nyírfácska együttes” nem erősített rá, sem fehérkergű fa-

Somogyi Pál: Bajkál orosz teázó és étterem, átjáró a teázóba a hajlított székekkel, Budapest / Pál Somogyi: Passage to the tea-house with bent chairs. Bajkál Russian Tea-house and Restaurant, Budapest [1974]

Fotó: Lakóterv-archívum

ág dekorációval, sem intarziabetétes balaljkával, sem népviseletbe bújtatott személyzettel. A bútoriparban nálunk újdonságnak számító plywood-technika skandináv lendülete, a szokatlanul gazdagon alkalmazott, az idő tájt luxusnak számító színesfém keleties bősége valami mesészerű távoli birodalom létezését sejtette, melynek lelkét, kultúrkincsét éppoly kevésbé ismertük meg, mint kötelezően oktatott nyelvét – pedig egy táborba voltunk kényszerítve. A sátorbontás után úgy alakult a helyzet, hogy mára akár kortörténeti emlékként is mutogatható hely lenne a Bajkál, persze csak a vendéglátás múzeumában, ha legalább egy bokszyit megőriztek volna a berendezéséből, ha

Fotó: Rosta József

Fotó: Rosta József

már az egészet nem lehetett ott és úgy hagyni, ahogyan volt. Sok egyéb értékkel együtt széthordták, elkótyavetyélték még azt is, amit nem vertek helyben széjjel – az 1990-es évek vége felé láttam két sértetten porosodó ülőkét a Magyar Televízió bútorraktárában várakozván a korukhoz illő szerepre.

A rendszerváltás azonban új lehetőségeket is hozott a bútór- és enteriőrtervezéssel hivatásszerűen foglalkozók szerencsésebb és tehetségesebb részének. Az egyik legnagyobb multinacionális gyorsétterem véletlenül kérte fel Somogyi Pált, hogy ő formálja meg hazai üzletláncának zömét, és még a szomszédos országokba is tervezhetett néhány egységet. A sztenderd logó és technológia köré nem tuszkolt be a tervező egységes arculati elemeket, mindenütt a helyi építészeti adottságokat vette figyelembe, s ha tehette, stílusjátékokkal, különféle divatirányzatok felidézésével szórakoztatta az egyenételt fogyasztókat, és nem utolsósorban fejlesztette saját formaalkotó képességét.

Művészettörténeti tanulmányokból, utazási élményekből összerakódó ismeretek hasznosultak tervezőasztalán akkor is, amikor a szintén belvárosi, a Vörös-

Somogyi Pál: Magyar Király Szálló, díszterem (részlet), Áron Nagy Lajos pannójával, Székesfehérvár / Pál Somogyi: Festive hall (detail) with a panneau by Lajos Áron Nagy. Hotel Magyar Király, Székesfehérvár [2009]

Magyar Király Szálló, restaurált 19. századi lépcsőház, Székesfehérvár / Restored 19-century staircase. Hotel Magyar Király, Székesfehérvár [2009]

→
Magyar Király Szálló, főhomlokzat, Székesfehérvár. A Pollack Mihály tervezte épület a bővítéses rekonstrukció után. Vezető építésztervező: Szendrő Péter / Main front. Hotel Magyar Király Székesfehérvár. The building designed by Mihály Pollack after enlargement and reconstruction. Leading architect: Péter Szendrő [2009]

→ marty tér és a Vigadó utca sarkán létesült kávébárt és játéktérmet rajzolta meg, az előbbi Párizs jellegzetességeinek – például az Eiffel-torony fémszerkezeti elemeinek – átírásával, az utóbbit Monte-Carlo csillogó világának fényűző pompájával felruházva. (Az átjárási lehetőséggel összekapcsolt kávézót és kaszinót e lap 2009/1-es számában már részletesen bemutattam.)

Pest szívében a fent említett szórakozóhelytől csupán pár lépésnyire 2012 augusztusában nyílt meg a Zenit Budapest Palace Hotel. Az Apáczai Csere János utca 7. szám alatti bérpalota ugyanúgy négycsillagos szállodává alakult, mint az eredetileg a Schmidegg családnak épült grófi lak Székesfehérvárott, a Fő utca 10.-ben. Mindkét épület 1820 körül készült el, Pollack Mihály terveinek felhasználásával klasszicista stílusban, s négy évvel ezelőtt Somogyi Pált kérték fel

Fotó: Rosta József

az egymással semmiféle kapcsolatban nem lévő befektetők a belsőépítési feladatok ellátására. A székesfehérvári Magyar Király Szálló építész tervezője Szend-

Fotó: Rosta József

Somogyi Pál: Magyar Király Szálló, fedett belső udvar, Székesfehérvár / Pál Somogyi: Covered inner courtyard. Hotel Magyar Király, Székesfehérvár [2009]

Somogyi Pál: Magyar Király Szálló, étterem, Székesfehérvár / Pál Somogyi: Restaurant. Hotel Magyar Király, Székesfehérvár [2009]

rő Péter volt. A kiviteli tervek szinte egy időben készültek 2008–2009-ben ugyanazzal a céllal: megőrizni a műemléki védelem alatt álló értékeket, oly módon, hogy a rekonstrukció során megújuló, részben funkciót váltó épületek stílusjegyeit kontrasztba állítva a mai modernista formavilág letisztultságával egy minden szegmensében igényes, ám mértéktartó miliővel fogadják a vendégekört. A kastélyszerű, majdnem önálló épülettömbként tündöklő fehérvári Magyar Király Szálló és az Apáczai utca citybeli hangulatába simuló sarokház, a Zenit Budapest Palace Hotel – az utóbbi építész tervezője Schön József irodája – külső-belső kialakítása szemléletbeli azonosságot és jelentős kivitelezési különbséget egyaránt mutat. Teljesen „csupán” a tervezői munka magas nivója egyezik, köszönhetően annak, hogy a hotelenteriőrök kialakítása is a Somogyi által korábbi munkáiban kikísérletezett koncepció alapján történt. Nézzük a részleteket.

A légiesen új és a biztonságot sugárzó tradicionális elemek ütköztetése már a bejáratoknál feltűnik. Kosárirves, kőkeretes nyílásban festett fa osztóbordákkal

←
Somogyi Pál: Magyar Király Szálló, a wellnessrészleg bejárata, Székesfehérvár / Pál Somogyi: Entrance to the wellness section. Hotel Magyar Király, Székesfehérvár [2009]

→
Somogyi Pál:
Zenit Budapest Palace
Hotel, bejárat az
előcsarnokba, Budapest
/ Pál Somogyi:
Entrance to the hall.
Hotel Zenit Budapest
Palace, Budapest
[2008]

tagolt a fehérvári kapu, míg a pesti helyszínen sötétre pácolt, lakkozott, tömörkazettás bükkfa kapuszárnyak tornyosulnak. Felettük keskeny felülvilágító ablak körselelete nyílik, ennek ívét követi kívül a fémvázás üveg előtető – cseppet sem másolva a kovácsoltvas pántok, záruk eredeti állapotra emlékeztető stílusát. Új, keret nélküli üvegajtó és üvegfal szélfogóként mindkét előtérben beépítésre került, és feltűnnek a „laterna” típusú lámpák tojásdad, illetve sokszögű variációi. A modern világítótestek rejtett és direkt fénykibocsátó tulajdonságait az előterekről kezdve a közlekedőkön át a kisebb nagyobb közösségi terekig és a szobákban rendkívül változatosan aknázza ki a tervező. A természetes fény sincs kizárva az épületekből, ugyanis a tekintélyes méretű belső udvarok üvegterítő

Somogyi Pál: Zenit
Budapest Palace Hotel,
szállodai folyosó,
Budapest /
Pál Somogyi:
Hotel corridor. Hotel
Zenit Budapest Palace,
Budapest
[2008]

Fotó: Sulyok Miklós

fedésűek. Ez alá került a Zenit Budapest Palace foyerja és a recepció, míg a Magyar Királyban többféle funkció ellátására alkalmas az aula. A hajdani kocsiszínek, istállók, cselédszobák összenyitható szekciótérmekké, étkezőhelyiségekké váltak, a rendeltetésüknek megfelelő belsőépítészeti kialakítás során. A földszint nullfugával lerakott csiszolt kőlap burkolatát, illetve a pácolt, lakkozott svédpadlót az emeleteken fokozatosan felváltja a bordűrösen lerakott szőnyegpadló – a Zenitben már a folyosót is ez borítja, szintenként változó színállásban. A műemléki falak, boltíves mennyezetek vakolt, glettel, festett felületűek, a szobákban körbefutó festett falábazat és a fenti díszléc szegély között igényes tapétaborítás látható.

Székesfehérvárott a pincében borozót alakítottak ki kötésbe rakott válogatott padlástégla burkolattal, bontott téglából emelt másodlagos fal felhúzásával, a tetőtérben pedig egy kisebb wellness-részleg létesült gres padlólapokkal, mozaik és laminált fa falburkolattal. A főszárny udvari oldalán az első emeleten található a Mináry Pál által 1972-ben kialakított díszterem, benne Áron Nagy Lajos *Ezeréves Fehérvár* című triptichonjával. Somogyi Pál fogadásokra, előadóművészi tevékenységekre, házasságkötési ceremónia lebonyolítására is alkalmas reprezentatív térré for-

Fotó: Sulyok Miklós

Somogyi Pál: Zenit Budapest Palace Hotel, aula üvegledéssel, Budapest / Pál Somogyi: Aula with glass roof. Hotel Zenit Budapest Palace, Budapest [2008]

málta a nagytermet, az előtérbe vezető baluszteres, kőrnás korlátú lépcsősorral együtt. A svédpadló bordűrös, intarziás (tölgy, dió, kőris) táblás parketta adja meg a terem alaphangulatát, az egyedi kialakítású opeionos bevilágítóval a körben elrejtett indirekt világítással, és a régi csillárokkal, melyeket a konzolos frízzel szegélyezett gipszkarton álmennyezetre újonnan függesztettek fel. A falak rakott textiltapéta borítást kaptak, aranyozott fa kiegészítőkkal. Ezt a plasztikus fragmentumokat alkalmazó technikát mostanában előszeretettel alkalmazza a tervező nagy felületi síkok megbontására. Kétrétegű függönyözés van az ajtóknál, ablakoknál. A belsőépítész a díszterembe egyedi jellegű reprezentatív ülőelemeket szánt, míg a közösségi és kiszolgálóterekbe, valamint a szobákba

kereskedelmi forgalomból beszerezhető bútorokat. Kitűnő volt az együttműködés a székesfehérvári Garzon Bútor gyárral. A tervező elképzelései a hazai kézben lévő 85 szobás Magyar Királyban szinte teljes egészében valóra váltak, a spanyol szállodalánc tulajdonosa viszont maga választotta lakberendezővel fejeztette be az enteriőrök kialakítását a 96 szobás Zenit Budapest Palace-ban. Mindez azonban semmit nem von le Somogyi Pál teljesítményének értékéből: két újabb négycsillagos, gazdaságosan üzemeltethető, a műemléki szempontok betartásával, a mai magasabb igényeket is kiszolgálni tudó szállóval bővítette a hazai vendéglátás és idegenforgalom lehetőségeit.

GYÜRKY ANDRÁS
belsőépítész